

# BUGETELE PUBLICE LOCALE

## ȘI PARTICIPAREA TINERILOR ÎN ELABORAREA LOR



INFOGRAFIC DESPRE  
SITUAȚIA ACTUALĂ



INFORMAȚIE DESPRE CUM  
SE ELABOREAZĂ UN BUGET



GHID DE PARTICIPARE  
A TINERILOR



**USAID**  
FROM THE AMERICAN PEOPLE



Consiliul Național  
al Tineretului din Moldova

**fhi360**  
THE SCIENCE OF IMPROVING LIVES

*Această broșură este posibilă datorită ajutorului generos al poporului american oferit prin intermediul Agenției SUA pentru Dezvoltare Internațională (USAID). Opiniile exprimate aparțin Consiliului Național al Tineretului din Moldova și nu reflectă în mod necesar poziția USAID sau a Guvernului SUA.*

**CHIȘINĂU 2017**

Cât revine tinerilor din

# Bugetele Publice Locale

Anual în Republica Moldova pentru un tânăr se alocă:

Suma totală a bugetelor locale pentru tineri pentru anul 2016:



Primăria 12,5 lei



Consiliul Raional 18,6 lei



precizat\*\* - 9485,6 mii lei



aprobat\* - 6526,8 mii lei



executat\*\*\* - 6672,7 mii lei

## Tipurile de activități desfășurate



# 0

## Zero lei pentru tineri

Conform datelor furnizate de Ministerul Finanțelor, în anul 2016, pentru acțiuni de tineret, unele autorități nu au aprobat și nici precizat mijloace financiare pentru activități de tineret, ceea ce demonstrează faptul că politicile locale de tineret nu sunt o prioritate, sau chiar nu există. Aceste autorități sunt Basarabeasca, Briceni, Căușeni, Cimișlia, Dubăsari, Fălești, Glodeni, Leova și Nisporeni.

\*aprobat - buget aprobat de către Ministerul Finanțelor

\*\* precizat - buget propus de unitățile administrative

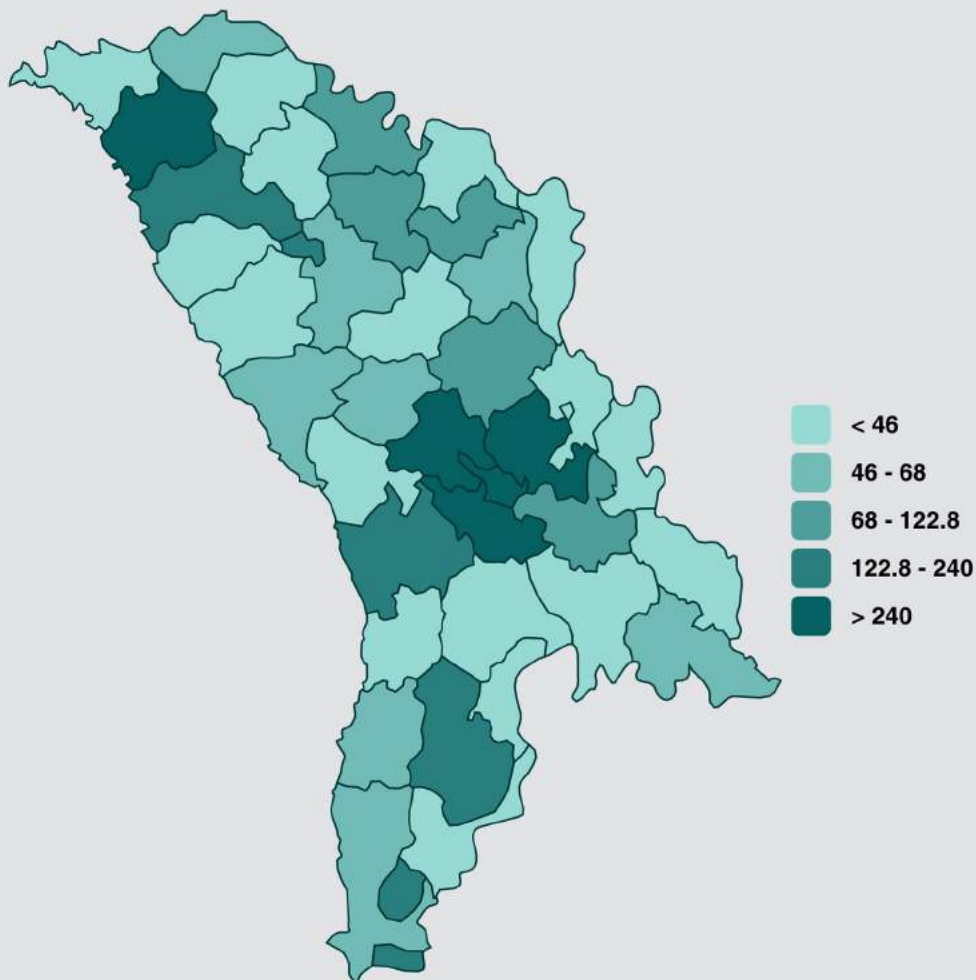
\*\*\*executat - buget executat până la data de 10.11.2016

Cât revine tinerilor din

# Bugetele Publice Locale

## Mijloacele financiare aprobate pe acțiuni de tineret

Briceni	0
Donduseni	0
Edineț	887,5
Ocnîța	52,7
Rîșcani	153,3
Bălți	126,0
Drochia	18,0
Fălești	0
Glodeni	0
Sîngerei	50,0
Ungheni	60,0
Cahul	50,0
Taraclia	40,0
Comrat	200,0
Chișinău	2236,5
Anenii Noi	100,9
Basarabeasca	0
Cantemir	60,0
Calarasi	50,0
Cimișlia	0
Criuleni	1118,1
Florești	110,0
Grigoriopol	-
Hîncești	150,0
Ialoveni	300,0
Leova	0
Nisporeni	0
Orhei	80,0
Rezina	65,0
Rîbnița	-
Șoldănești	100,0
Strășeni	300,0
Telenești	28,0
Causeni	40,8
Bender	-
Ștefan Voda	50,0
Camenca	-
Soroca	100,0



## Recomandări

Creșterea nivelului de implicare a tinerilor în procesul bugetar și decizional;

Crearea structurilor de co-management în sensul contribuției tinerilor în procesul decizional;

Participarea la consultări și alte structuri de specialitate în cadrul APL cu privire la elaborarea și implementarea bugetului;

Actualizarea strategiilor raionale de tineret și alinierea lor la Strategia Națională de Dezvoltare a Sectorului de Tineret;

Diversificarea gamei de servicii prestate la nivel local, precum și efectuarea schimburilor de experiență între autorități;

Suținerea și promovarea activităților de voluntariat la nivel local și național;

Acordarea premiilor pentru tineret în domeniul cultural, artistic, științific, civic etc la nivel local în sensul încurajării și motivării tinerilor;

Resuscitarea consiliilor raionale și locale de tineret; Alinierea bugetului cu politicile de tineret;

Racordarea bugetului pentru activități de tineret cu necesitățile tinerilor;

Diversificarea surselor de finanțare a activităților de tineret;

Elaborarea unui plan de monitorizare și evaluare a activităților de tineret la nivel local;

Facilitarea societății civile prin implicarea în structurile de co-management la nivel local;

Prioritizarea politicilor de tineret la nivel local;

# Cum ia naștere un buget local

Etapa de pregătire a bugetului. Se face un an înainte de anul pentru care se bugetează.



# Cum ia naștere un buget local

Etapa de pregătire a bugetului. Se face un an înainte de anul pentru care se bugetează.

## Primărie + Consiliul > Direcția Finanțe

Întocmirea proiectului bugetului local și prezentarea acestuia spre consultare



10 iulie

## Direcția Finanțe > Ministerul Finanțelor

Examinarea proiectelor bugetelor locale de nivelul I și II. Întocmirea sintezei consolidate a proiectului bugetului local



25 iulie

## Ministerul Finanțelor > Direcția Finanțe

Organizarea consultărilor pe marginea proiectelor bugetelor locale și asupra relațiilor interbugetare între bugetul de stat și bugetele locale



1 - 15 august

## Ministerul Finanțelor > Consiliul + Primăria

Ajustarea, în caz de necesitate, a relațiilor între bugetul de stat și bugetele locale ca urmare a consultărilor cu APL



25 august

## Ministerul Finanțelor + Direcția Finanțe > Primărie + Consiliul

Comunicarea eventualelor modificări în relațiile interbugetare ca urmare a examinării și aprobării proiectului legii bugetului de stat de către Guvern. Ajustarea, în caz de necesitate, a relațiilor interbugetare, ținând cont de modificările intervenite ca urmare a examinării și aprobării proiectului bugetului de stat la Guvern



Septembrie  
Octombrie

## Primăria + Consiliul > Cetățeni

Actualizarea politicilor sectoriale ale UAT și reprioritizarea programelor în corespundere cu politicile sectoriale naționale și reșind din cadrul de resurse disponibil



1 noiembrie

## Consiliul > Primăria

Definitivarea proiectului bugetului local și prezentarea spre examinare și aprobare



20 noiembrie

## Primăria > Consiliul

Examinarea și aprobarea bugetului local



10 decembrie

# Cum ia naștere un buget local

Etapa de pregătire a bugetului. Se face un an înainte de anul pentru care se bugetează.



Parlamentul adoptă legea bugetului de stat, președintele o promulgă, Guvernul o publică în Monitorul Oficial.

**+ 5**

zile, după aprobarea bugetelor locale

Primăria și Consiliul Raional prezintă către Direcția Finanțe copia deciziei privind aprobarea bugetului local (inclusiv anexele și nota informativă)

**+ 15**

zile de la data publicării deciziei bugetare anuale

Primărie – Consiliul. Repartizarea bugetului local aprobat

**+ 30**

zile de la data publicării Legii bugetului de stat

Primărie – Consiliul. Efectuarea ajustărilor de rigoare în bugetele locale pentru a le aduce în conformitate cu prevederile legii anuale a bugetului de stat, inclusiv ajustarea limitelor de cheltuieli, după caz.



## Etapa de **EXECUȚIE** a bugetului

\*Se întâmplă în anul pentru care s-a conceput bugetul



## Etapa de **RAPORTARE** a execuției bugetare

\*Se întâmplă în anul următor anului pentru care s-a conceput bugetul

# Cum pot participa tinerii la elaborarea bugetului



Perioada de participare a tinerilor (cetățenilor) este între 1 noiembrie și 15 decembrie\*



Pașii pentru a participa la elaborarea bugetului și dezbateră acestuia

## 1. Elaborarea unui plan



Pregătește un plan de activități bine argumentat pentru localitate, activități care ar trebui implementate în localitate. Setează un buget aproximativ. Colectează semnături ale grupului de inițiativă și/sau a localnicilor.

## 2. Depunerea dosarului



Dosarul elaborat, însoțit de un demers pentru consiliul local se depune la secretariatul consiliului. O copie cu data înregistrării și numărul demersului trebuie păstrată. Este posibil de prezentat planul direct în timpul ședinței Comisiei Buget și Finanțe.

## 3. Contactarea secretarului/ei consiliului



În mod normal primăria sau consiliul raional publică informația despre desfășurarea ședințelor pe marginea bugetelor locale. Însă pentru a evita orice scăpare, recomandat este de contactat secretarul/a consiliului local pentru informații despre data ședinței pe marginea bugetului și anume ședința Comisiei Buget și Finanțe

## 4. Participarea la ședință



Participă la ședința consiliului, care este publică. La componenta de cheltuieli „Sport și acțiuni pentru tineret” participă și expune proiectul activ, argumentând necesitatea acestuia, cât și modul de implementare.



Participarea în cadrul ședințelor consiliului local e posibilă și fără a avea un proiect sau un plan de activități pentru localitate. În cazul acesta, urmați pașii 3 și 4.



Participarea la ședințele consiliului este încurajată, și nu doar pe marginea elaborării și consultării bugetelor locale, dar și cu alte subiecte importante pentru localitate.

Această broșură este elaborată în cadrul programului de „Implementare și evaluare a planului de acțiuni a Strategiei Naționale de Dezvoltare a Sectorului de Tineret 2014 – 2020”. Scopul broșurii este de a prezenta societății situația tinerilor la nivel local din perspectiva bugetelor locale și de a explica modul în care este elaborat un buget public local, precum și cum pot tinerii participa la acest proces.

Broșura este o continuitate a evaluării bugetelor locale, care are drept obiective de cercetare factorii care determină sporirea eficienței utilizării mijloacelor financiare alocate implementării politicilor de tineret precum și cercetarea procesului de transparență în ceea ce privește consultarea tinerilor la formarea bugetelor locale.



**USAID**  
FROM THE AMERICAN PEOPLE



Consiliul Național  
al Tineretului din Moldova



**fhi360**  
THE SCIENCE OF IMPROVING LIVES

*Această broșură este posibilă datorită ajutorului generos al poporului american oferit prin intermediul Agenției SUA pentru Dezvoltare Internațională (USAID). Opiniile exprimate aparțin Consiliului Național al Tineretului din Moldova și nu reflectă în mod necesar poziția USAID sau a Guvernului SUA.*